

Jedna Rundica, pa o Vladi i Republici: kratko o ženskim nadimcima u Kobiliću¹

U pretprošlome sam broju časopisa *Hrvatski jezik* pisao o podrijetlu i postanju nekih obiteljskih nadimaka u turopoljskome naselju Kobilić. Zaboravio sam, međutim, tada napomenuti da je samo ime naselja nadimačkoga podrijetla. Točnije rečeno, izvodi se iz priimka Kobilić, koji je nosila malogorička plemićka obitelj iz prve polovice 15. stoljeća koja se prezivala Wlkovich (čitaj *Vukovići*). U turopoljskim povijesnim dokumentima i matičnim knjigama možemo, premda vrlo rijetko, pronaći neke zapise starih nadimaka. U pravilu su to sve muški nadimci, osim ako nije riječ o obiteljskim nadimcima. Zbog toga sam odlučio napisati crticu o ženskim nadimcima u 19. i 20. stoljeću u Kobiliću.

Prije nego što iznesem prikupljene nadimke, vrlo je važno napomenuti nekoliko stvari o tome kako ih ovdje zapisujem. Naime, budući da je riječ o kajkavskome govornom području, može se reći da su nadimci izloženi u ovome radu također *kajkavski nadimci* po tome što oni slijede jezična, točnije glasovna načela toga narječja. To načelno znači da je službenim i normiranim pravopisom hrvatskoga standardnog jezika te nadimke nemoguće zapisati. Međutim, budući da je u ovome radu naglasak ponajprije na motivaciji, smatram da bi uvođenje dodatnih znakova učinilo članak nepotrebno kompliciranim i nepreglednim. Stoga sam odlučio izostaviti posebne znakove.

Motivacija

Kad govorimo o nadimcima, najbitnija je njihova motivacija, odnosno odgovor na pitanje zašto je neka osoba dobila konkretan nadimak. Katkad motivaciju možemo lako dokučiti, a katkad je jednostavno nije moguće odrediti, što vrijedi i za ženske nadimke u Kobiliću. Ženskih je nadimaka manje nego muških, a osim toga oni su najčešće izvedeni iz već postojećih antroponimnih formula.

1. Izvedenice iz osobnoga imena:

Marič, Katič, Barič, Marica, Katika, Barica; Marček, Katuša (< Kata), Barekera (< Bara), Jeleka (< Jela). Od pokraćenih se likova osobnih imena izvode npr. nadimci *Pepa (< Josipa), Maca (< Marija), Roža (< Rožalija)*.

¹ Ovaj rad nastao je u okviru unutarnjega projekta Instituta za hrvatski jezik *Rječnik najčešćih hrvatskih prezimena*.

2. a) Prema obiteljskom prezimenu:

Kotrman (< *Kotrman*), *Mundērka* (< *Mundēr*), *Pajtačka* (< *Pajtak*), *Huzjačka* (< *Huzjak*), *Brigleška* (< *Brigljević*), *Župetička* (< *Župetić*), *Pavišićka* (< *Pavišić*). Jednako se tvore neki nadimci postali od obiteljskih nadimaka: *Jančinofka* (< *Jančinovi*), *Mičinka* (< *Mihićini*).

b) Prema obiteljskome nadimku:

Škvorica (< *Škvorc*), *Porkulabica* (< *Porkulab*).

3. Prema muževu antroponimu:

a) Od muževa nadimka:

a.1) na -ica:

Levica (< *Levi*), *Golubica* (< *Golub*), *Ranica* (< *Ranec*), *Pandurica* (< *Pandur*), *Špektorica* (< *Špektor*), *Čvrglica* (< *Čvrček*), *Pinkačica* (< *Pinkač*), *Fulica* (< *Fulek*).

a.2) na -ka:

Zdapekovka (< *Zdapek*), *Šurekofka* (< *Šurek*), *Šalorka* (< *Šalora*), *Bajsarka* (< *Bajsar*), *Frentačka* (< *Frentač*), *Mijordinka* (< *Mijordin*), *Marijanka* (< *Marijan*), *Kosovička* (< *Kosović*).

b) Od muževa imena sa sufiksom -ka: Petrička (< *Petar*).

c) Prema muževu prezimenu: Musilka (< *Musi*).

d) Od posvojnoga pridjeva nastala prema prezimenu ili nadimku: *Košova*, *Ožinova*, *Rogecova*, *Majtanova*, *Šepavoga*, *Jankičina*, *Dragičina*, *Pajtačkina*, *Pogledičkina*, *Jankastoga*, *Dalmatinčeva*, *Jandrašecova*, *Škvorčeva*, *Štrfulkova*, *Grastova* (< *Grahasti*), *Milošova*, *Drzdekova*, *Stevanova*, *Lončarova*, *Nacekova* itd.

4. Prema mjestu podrijetla: Prigorka, Petrofčanka (< *Petrovina*).

5. Prema fizičkim osobinama: Mutasta, Patulka.

6. Ostale motivacije: Gospa, Republika.

7. Nejasna motivacija: Rundica, Ačeka, Melička, Maza, Minduška, Čirinka, Micika, Beba, Pažajka, Ruža, Senkica.

Iz priloženoga je materijala očito da su ženski nadimci uglavnom izvedeni iz muških (očevih ili muževih) antroponima i to najčešće sufiksima -ica i -ka. Neki su nadimci iz skupine onih nejasne motivacije zacijelo izvedeni iz kakva (obiteljskoga) nadimka, npr. *Melička*, *Minduška* i *Čirinka*. Drugi mogu biti tobožnje odmilice poput *Maza*, *Micika*, *Beba* i *Ruža*, dok su neki nadimci poput *Ačeka*, *Pažajka* i *Rundica* nedokučivi. Pojasnit ću, doduše, *Gospu* i *Republiku*. *Gospa* je nadimak stekla radeći za „gospodu” u Velikoj Gorici, dok se *Republikin* muž zvao *Vlado*, pa je s tom informacijom motivacija vrlo prozirna. Naime, zajedno su bili *Vlada* i *Republika*. Čini se da je i u tome pogledu ženski nadimak povezan s muškim.